

KUNSTIAINED

1. Üldalused

1.1. Kunstipädevus

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

1. on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
2. kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
3. väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
4. märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
5. väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
6. omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõikides põhikooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstivaldkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti alljärgnevalt

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäeva elu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvise poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisu, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;

- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismuuseumiseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides“ sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaoluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning

rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

1.5. Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms).

Kunstivaldkonna õppeainetes toetatakse teistes õppeainetes omandatud teadmistele, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümboolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümboolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalained. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid

mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskond. Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseerivas maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
3. võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
4. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
5. rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
6. kasutatakse mitmekesisist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/ multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotēs, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
7. kasutatakse mitmekesisist ja tänapäevast õppemetoodikat;
8. seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
9. leitakse tunnivalise loomulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

1.8. Hindamise alused

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus määratakse ja täpsustatakse kooli õppekavas.

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmeks on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine musitseerimisel ja kunstiloomingus;
- 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustatakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead.

Kunsti õpetamisel juhendatakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevast.

I kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfo seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöös;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatööna, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;

- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikad, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesmäärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

- 1) laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- 2) pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksi;
- 3) omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede välja- pakkumine ning teostamine, loomingulisus;
- 4) muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- 5) tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
- 6) tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansambelis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

1.9. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid.

Kunst:

- 1) individuaalseks ja rühmatööks vajalik pind;
- 2) 500luksise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;
- 3) reguleeritava kõrgusega molbertid või laudad koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika; 4) vajalikud töövahendid ja materjalid;
- 4) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;
- 5) DATA-projektori, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusika:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatööks ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD, VHS), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, hifi- muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDIsalvestusprogramm;
- 4) Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või kuuekeelsed väikekanded, akustilised kitarrid.

2. Ainekavad

2.1. Muusika

2.1.1. Muusika õppe- ja kasvatusesmärgid

Põhikooli muusikaõpetuses taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;

- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda;
- 8) teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete ning väärtustab kultuuritraditsioone;
- 9) mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest hobi (harrastuse) või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.

2.1.2. Muusika õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel.

Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusika kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Õppeaine koostisosad ja osaoskused on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses ning neid kujundatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos musitseerimisega.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatuks osaks on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

2.1.3. Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
2. laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- ja/või kahehäälses kooris;
3. laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
4. laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
5. lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
6. rakendab pillimängu kaasmängudes;
7. kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
8. kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
9. väärtustab enese ja teiste loomingut;
10. mõistab laulupeo tähendust.

1. klass

2 ainetundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Kevadel“ (Juba linnukesed).
- 6) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;
- 7) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.
- 8) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 9) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
- 10) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 11) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 12) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, laulusõnu jne;
- 13) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
- 14) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 15) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 16) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;

- 17) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- 18) seostab muusikapala selle autoritega.
- 19) mõistab järgmiste helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja ühelöögiline paus;
- 20) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 21) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA, JO põhinevad mudelid;
- 22) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;
 - b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
 - c) muusikapala, salm, refrään, *ostinato*, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
 - d) rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat;
 - e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke *latern*, *segno*, *volt*.
- 23) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- 24) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu

1. klassis on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Laudakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2. klass

2 ainetundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab laudes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaul „Teele, teele, kurekesed“.
- 6) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;
- 7) on tutvunud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmaste mänguvõtetega ning kasutab neid musitseerides;

- 8) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.
- 9) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 10) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
- 11) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 12) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 13) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- 14) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
- 15) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 16) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 17) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 18) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- 19) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- 20) seostab muusikapala selle autoritega.
- 21) mõistab allolevate heliväلتuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja ühelöögiline paus;
- 22) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 23) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RA₁, SO₁ põhinevad mudelid;
- 24) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 25) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodiväلتuse pikendajana;
 - b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
 - c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, *ostinato*, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
 - d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärg, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat;
 - e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke *latern*, *segno*, *volt*.
- 26) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- 27) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu

2. klassis on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisostkust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3. klass

2 ainetundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius); lastelaul „Kevadpidu“ (Elagu kõik).
- 6) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;
- 7) on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;
- 8) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.
- 9) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 10) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.
- 11) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 12) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 13) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- 14) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.
- 15) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 16) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 17) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 18) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 19) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- 20) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- 21) seostab muusikapala selle autoritega.
- 22) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- 23) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 24) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 25) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes: astmetel SO, MI, RA, LE, JO, RAI, SOI, JO¹, NA, DI põhinevad mudelid;
- 26) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
- 27) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - a) meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;
 - b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
 - c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, *ostinato*, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
 - d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat;
 - e) laulurepertuaariga tutvustatakse märke *latern*, *segno*, *volt*.
- 28) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- 29) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu

3. klassis on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisostkust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.1.4. Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
2. laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
3. laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
4. oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
5. oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause;
6. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
7. kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
8. julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
9. kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
10. eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
11. leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
12. tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

4. klass

2 ainetundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega c1–c2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber).
- 6) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;

- 7) rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 8) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.
- 9) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 10) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 11) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 12) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- 13) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- 14) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.
- 15) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 16) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor);; teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 17) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 18) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 19) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- 20) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.
- 21) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TI-TI-RI, TI-RI-TI, TA-I-TI, TA-A-A-A ja 4-löögiline paus;
- 22) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 23) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 24) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste c1–c2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 25) mõistab duur-, moll-helilaadi ja kasutab neid musitseerides;
- 26) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
 - a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), põhiheli;
 - b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, improvisatsioon;
 - c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
 - d) tempo, *dünaamika*, *piano*, *forte*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, *crescendo*, *diminuendo*;
- 27) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.
- 28) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 29) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu

4. klassi õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on **laulmine** ja **pillimäng**. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe ja kahehäälselt, koolikooris kahehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning omandatakse 6-keelse väikekandle või plokkflöödi lihtsamad mänguvõtted. **Liikumistegevuse** muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse **muusikalise omaloomingu** kaudu. **Muusikat kuulates** arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasis analüüsidest ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o **muusikalist kirjaoskust**,

mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

5. klass

2 ainetundi nädalas, 70 tundi õppeaastas; spordiklassis 1 ainetund nädalas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann);
- 6) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 7) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 8) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 9) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 10) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 11) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist;
- 12) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 13) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 14) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 15) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra muusikatraditsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt;
- 16) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 17) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.
- 18) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 19) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 20) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 21) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 22) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
- 23) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 24) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu

Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Pillimänguoskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes.

Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

6. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste
- 5) laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).
- 7) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 8) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 9) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 10) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 11) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.
- 12) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 13) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 14) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.
- 15) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 16) on tutvunud valikuliselt Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub nendes lugupidavalt;
- 17) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 18) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.
- 19) mõistab alljärgnevate heliväljenduste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- 20) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 21) asutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 22) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 23) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 24) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, *andante*, *moderato*, *allegro*, *largo*, *ritenuto*, *accelerando*, dünaamika, *piano*, *forte*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, *pianissimo*, *fortissimo*, *crescendo*, *diminuendo*.
- 25) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 26) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Õppesisu

Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Pillimängu oskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes.

Muusikalises liikumises on põhirõhk karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpreetide loomingut.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.1.5. Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 5) oskab kuulata ennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides;
- 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 9) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 10) väljendab kuulatud muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara;
- 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevat õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;

- 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
- 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

7. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Kalevite kants” (P. Veebel).
- 7) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 8) rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 9) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi;
- 10) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 11) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.
- 12) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 13) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 14) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 15) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loominguideid liikumise kaudu.
- 16) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 17) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise;
- 18) teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke);
- 19) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 20) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 21) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis);
- 22) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- 23) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 24) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 25) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;

- 26) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda muusitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 27) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: elektrofonid, sümfooniaorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
- 28) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 29) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Õppesisu

III kooliastmes on tähelepanu keskmes õpilaste iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse muusitsemisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarri akordmänguvõtted.

Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.

Õpilaste isikupärase esinemisuskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

8. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoiude häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „„Oma laulu ei leia ma üles““ (V. Ojakäär).
- 7) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 8) rakendab muusitsemises kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 9) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.
- 10) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 11) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.
- 12) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 13) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 14) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 15) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

- 16) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 17) eristab pop-, rokk-, džäss-, filma- ja lavamuusikat;
- 18) teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke);
- 19) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 20) on tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 21) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 22) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis);
- 23) mõistab alljärgnevate heliväljenduste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- 24) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 25) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 26) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 27) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 28) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; spirituaal, gospel; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.
- 29) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 30) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Õppesisu

III kooliastmes on tähelepanu keskmes õpilaste iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtted.

Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult

põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.

Õpilaste isikupärast esinemisostkust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

9. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoitu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter);
- 7) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 8) rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 9) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.
- 10) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 11) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.
- 12) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 13) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 14) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 15) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.
- 16) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 17) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;
- 18) teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke);
- 19) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 20) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 21) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis);
- 22) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- 23) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 24) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 25) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 26) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;

- 27) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.
- 28) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 29) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Õppesisu

III kooliastmes on tähelepanu keskmes õpilaste iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis laudakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarri akordmänguvõtted.

Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna.

Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.

Õpilaste isikupärast esinemisostkust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpreetidega.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.2. Kunst

2.2.1. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõttestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

2.2.2. Kunsti õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegselt maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajaloo lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

2.2.3. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1. tunneb kunstioppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
2. julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
3. oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
4. tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

1. klass

2 ainetund nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

1. oskab käsitseda töömaterjale, vahendeid ja tehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks ja käsitööks;
2. peab silmas pildi kompositsioonireegleid;
3. oskab teha kollaaži ja voltida paberit;
4. oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada;
5. väärtustab enda töodes erinevaid lahendusi;
6. märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas;
7. katsetab julgelt ja tunneb sellest rõõmu;
8. on iseseisev, kuid valmis ka koostööks;
9. valib ise sobivaima kujutusviisi;
10. katsetab kõiki tehnikaid;
11. tunneb kodukoha kultuuriobjekte;
12. taipab eseme vormi ja funktsiooni seost.

Õppesisu

Inimese kujutamine - portree eestvaates. Elusloodus (loomad, linnud, putukad iseloomulikus asendis ja liikumises). Eluta loodus (kivid, vesi jne) ja tehismvormide kujutamine joone ja silueti abil. Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega.

Kuuevärviring; põhivärvused (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad teise astme värvused (oranž, roheline, violett). Helestamine ja tumestamine ning külmad ja soojad toonid.

Meeleolu väljendamine värvidega. Pildi pinna organiseerimine (kujutava suuruse ja paberiformaadi erinevad suhted). Pea- ja kõrvalelemendid ning taust. Pildi üksikosade tasakaal rütm, rühmitamine ning osaline katmine. Ribaornament. Suuruse vähenemine kauguses.

Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja iluõistest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, liiklusvahendid ja agregaatide meenutavad lülud, pakendid, ruumi-kaunistused jne looduslikest ja tehismaterjalidest). Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementidega ja tähtedega. Tööd joonlauaga.

Skulptuur. Voolimine savist või mõnest muust pehmest materjalist. Erinevate tekstuuri loomine. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne). Voltimine karbid, loomad.

Maal. Kattevärvidega (guašš) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinna saamine kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsiga. Kollaaž rebituna värvipaberitest ja/või makulatuurust Graafika, joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsiga. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks.

2. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

1. tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
2. tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
3. leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koostõu ja pildi kompositsiooni;
4. kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
5. tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
6. seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
7. kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuuri ja õppekeskkondades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu

Figuurid.: Inimese voolimine liikumisasendites. Tema kujutamine tasapinnalistes tehnikates pinnaliselt ja mitmesuguses tegevuses kül-, eest- ja tagantvaates. Pea kujutamine külgsuunas. Kodu- ja metsloomade voolimine liikumisasendites. Lindude voolimine. Kodu-, mets- ja veeloomade, lindude ning putukate pinnaline kujutamine maalituna ja mingis meelistehtnikas.

Taime ja eluta looduse vormid.: Viljapuude võrde struktuuri, silueti ja kontuuri kujutamine ning iseloomustamine (kevad ja sügisel). Mitmesuguste taimevormide sisejoonistuste jälgimine ja kujutamine (lehed, marjad, õied). Vee ja mere kujutamine.

Tehismvormid: Ehitiste kujutamine eest- ja külgsuunas koos nende otstarbe arvestamisega (hooned, sillad jms). Mitmesuguste tehismvormide jälgimine ja kujutamine koos sisejoonistusega.

Kompositsiooni kokkuseadmine voolingutest; tasapinnaliste kompositsioonide tegemine koos neile eelnevate värvuse-, vormi- või joonesüsteemi visanditega; kompositsiooni kokkuseadmine ruumilise kujundusõpetuse alal (konstrueerimisõpetus, aia- ja kodukujundus). Esemete ja olendite iseloomulike tunnuste leidmine. Peamise esiletõstmise suuruse, asukoha ja värvi abil.

Temaatilised tööd. Kompositsiooni valmistamine voolingutest vastavalt teemale. Pinnalis-dekoratiivsete lahenduste leidmine põhielementide rõhutamisega paigutuses (suurus, värvus). Figuuride ja esemete kujutamine üksteist osaliselt katvatena (tasapinnalises tehnikas). Tähelepanu pööramine ühesuguste objektide suuruse näilisele vähenemisele sõltuvalt kaugusest (tasapinnalises tehnikas). Elamuste ja tunnete väljendamine.

Dekoratiivkujunduslikud tööd: Lihtsate reljeefsete motiivide rütmiline kordamine piiratud ja piiramata pinna kaunistusena (motiivid valmistatakse mitmesugustest materjalidest, võib kasutada ka olemasolevaid elemente - nõöpe, korke jms). Templite valmistamine (kustutuskumm, linoleumitükk, pudelikork jm) ja nendega trükkimisel piiratud ja piiramata pinna kaunistuse kujundamine (ühe või kahe värvi kasutamine). Piiratud pinna kaunistuse kavandamine ja kujundamine (paberi või õhukese tinapleki reljeefne voolimine). Rebitud kollaažitööde kujundamine värvilisest paberist: ebasümmeetriline peamotiiv ja selle sisekujundus (kontrastvärvuste kooskõlade leidmine).

Värvusõpetus: Põhivärvide segamisel kolme erineva värvustooni saamine: kollasest (oranzikaskollane, kollane, rohekaskollane), punasest (lillakaspunane, punane, oranzikaspunane) ja sinisest (violettjassinine, sinine, rohekassinine). Kõikide värvustoonide helestamine valge ja tumestamine musta värviga. Heletumeduse kontrastitähelpanemine kompositsioonelementide üksteisest eraldamisel. Kontrastvärvuste kooskõlade kasutamine. Pinnaliselt ja dekoratiivselt maalimine intensiivsete värvidega.

Heletumedusõpetus: Materjalitrüki kompositsiooni kujundamine Kompositsiooni peaelementide esiletoomine heletumeduse ja faktuuri erinevuse kontrasti põhjal.

Tekstuur ja faktuur: Mitmesuguste looduslike materjalide tekstuuride valimine ja kokkusobitamine (samblikud, puulehed, puukoor jm). Faktuuri valimine, eristamine ja sobitamine. Faktuuri valmistamine paberil, kartongil, õhukesel tinaplekil (plekktuubi sisekülg). Tekstuuri ja faktuuri erinevuste nägemine. Faktuuri saamine paberbatiku tehnikas.

Tekstiilitööd: Tekstiilifaktuuride valimine, eristamine ja kokkusobitamine (riie, heegeldustööd). Lihtsamate tikkimisvõtete tundmaõppimine. Kasutatavate tekstiilmaterjalide omadused ja saamislugu (lambavill, tehisvill).

Graafiline punkt ja joon: Piiratud paberipinna kujundamine, arvestades punkti ja joone väljendusvõimalusi (viltpliiats, pastapliiats). Ühesuguse jämedusega pidevjooned ja "takistused" voolavate joonte teel. Dekoratiivse pinnatäite kujundamine joontest, punktidest ja sõõridest.

Graafilised paljundustehnikad: Paberi ja kartongi valimine papitrüki kliše valmistamiseks (koos omapoolse faktuuri täiendamisega). Tekstiili ja nõõri kasutamine materjalitrüki kliše valmistamiseks. Naturaaltrüki kliše valmistamiseks sobivate lehe- ja samblikutekstuuride valimine. Nimetatud materjalidest kliše valmistamine ja neist tõmmiste tegemine.

Kirjakunst Mitmesugused kirjakujuandamisülesanded. Kirja suuruse, sripti valimine ja paigutamine paberil. Kirjutamine erinevate kirjutusvahenditega. Õnnitluskaardi ja kutse kirjutamine.

Foto ja filmikunst: Fotode vaatlemine (portreefoto, sündmuste jäädvustamine ja fotoseeria). Erinevad filmiliigid. Filmi sünd. Tuntumad lastefilmid.

Valminud tööde ühine vaatlemine. Klassikaaslaste töödes hea ja huvitava leidmine. Kujutava ja kujundava kunsti põhiliikide vaatlemine ja eristamine. Raamatuillustratsioonide, fotode ja jooniste vaatlemine ja omapoolse arvamuse avaldamine

3. klass

1. poolaastal 1 ainetund nädalas, 2. poolaastal 2 ainetundi nädalas

Õpitulemused

Õpilane:

1. oskab ohutult kasutada töömaterjale ja -vahendeid;
2. teab ja oskab kasutada mitmesuguseid kujutamise- ja kujundamistehnikaid;
3. teab ja tunneb piiratud ulatuses kunstikeelt, oskab kunstiteosei lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada;
4. teab ja oskab valmistada mahulisi figuure ning mänguasju voolimis- ja jäätmematerjalidest;

5. oskab kujutada liikumisasendites figuure tasapinnaliselt;
6. peab silmas pildi kompositsioonireegleid;
7. oskab luua ja kasutada lihtsamaid fakteure;
8. oskab teha kollaaži ja voltida paberit;
9. oskab valmistada ja kasutada varju- ja nukuteatri elemente,
10. väärtustab enda töödest erinevaid lahendusi;
11. märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas

Õppesisu

Figuurid: Inimeste, loomade või lindude voolimine mingis tegevusasendis, kujundatava kompositsiooni koostisosana (rühmatöö). Inimeste, loomade, lindude ja putukate kujutamine pinnaliselt, erinevates tehnikates ja igasugustes vaadetes.

Taime- ja elusa looduse vormid: Tuntumate kodu- ja lõunamaiste puuliikide eristamine, kujutamine ja iseloomustamine. Dekoratiivsete taimevormide vaatlemine ja nendekujutamine graafiliselt, lihtsustades ja iseloomustades. Mägede ja orgude kujutamine.

Tehisvormid: Mingi tarbeeseme või mänguasja voolimine ja kujundamine (triikraud, tolmuimeja jt). Mitmesuguste ehitiste ja agregaatide tasapinnaline kujutamine koos sisejoonistega. Mööbliesemete iseloomulike joonte väljatoomine tasapinnalistes ruumikujunduse ülesannetes.

Temaatilised tööd: Voolimis ja kujundamistöödest kompositsiooni kokkuseadmine antud teemale (kollektiivselt või rühmatööna). Aja ja tegevuskoha iseloomustamine maalitöodes värvidega. Valitud süzeelementide kujutamine rühmitatult kogu pildi pinnal või selle raamistikust osaliselt väljuvatena. Paralleelse kahesuunalise liikumise edasiandmine figuuri tegevuse kujutamise kaudu ja värvustega.

Dekoratiivkujunduslikud tööd: Tasapinnalise ja ruumisümmeetria küsimusega tutvumine (kokkumurtav kliistritöö, voolitud triikraua poolitamine mööda sümmeetriatelge). Kollaažitööde valmistamine värvilistest paberitest ja makulatuurist: ebasümmeetriline peamotiiv, selle sisekujundus ja kõrvalelementid. Värvuskooskõlade leidmine. Piiramata pinna kujundamine graafiliselt taimemotiividest (osjad, raudrohi). Tutvumine eesti rahvusornamendi mõningate käisekirjadega. Sabloonide kasutamine liikumisillusiooni edasiandmiseks pritsimistehnikas.

Värvusõpetus: Maalimine piiratud arvu värvidega (üks küllasvärv, must, valge ja nende segamisel saadavad varjundid). Lihtsa küllasvärvuste kompositsiooni kordamine, segades kõik värvid mingit tooni värviga. Lihtsa maalitöö värvusanalüüsi koostamine. Toonilähedaste värvuskooskõlade leidmine.

Heletumedusõpetus: Kompositsiooni koostamine mitmekesiste võimalusse kasutamine papitrükis: käärilõike põhimõttel valmistatava klisee kompositsioon, möödatrükkimine kahe värviga, värvilise tõmmisepaberi kasutamine. Materjalide ja papi segatrükk. Kompositsiooni pea- ja kõrvalelementide üksteisest eraldamine jakokkusobitamine faktuurierinevuste ning heletumeduse kontrasti põhjal.

Tekstuur ja faktuur: Looduslike materjalide tekstuuride põhjendav valimine ja kokkusobitamine. Lihtsa faktuuri valmistamine puidule. Faktuuri kohrutamine õhukesest plekist. Mitmesuguste kaunistuste valmistamine tekstiilile sidumisbatika tehnikas. Faktuuride ja tekstuuride valimine ja valmistamine paljundusgraafika kliseede jaoks. Faktuuri- ja tekstuurierinevuste jälgimine, eristamine ning nägemine.

Tekstiilitööd: Mitmesuguste tekstiilmaterjalide tekstuuri ja värvuste eristamine, valimine ning kokkusobitamine konkreetsetes riietuskombinatsioonides (harjutused tasapinnalistel nukukujutistel, nukkude ja täiskasvanud inimeste riietuse vaatlemine). Uute tekstiilifaktuuride saamine (heegeldamine). Kasutatavamate tikkimisvõtetega tutvumine.

Graafiline punkt ja joon: Piiramatu pinna kujundamine. Piiratud pinna kujundamine mingis kompositsiooniülesandes, kasutades punkti ja joone väljendusvõimalusi ning dekoratiivseid omadusi (viltpliats, peenike ümarpintsel). Ühtlase ja muutuva jämedusega pidevjoone kasutamine. Mitmesuguste dekoratiivsete pinnatäidete leidmine viltpliatsi ja pintsliga. Joone omaduste tundmaõppimine ja kasutamine vahakriipe- ja diatüüpiatehnikas.

Graafilised paljundustehnikad: Sobivate materjalide valimine ja kasutamine papilõike- ja materjalide segatrüki klisee valmistamiseks. Varem kasutatud materjalide täiendamine uutega (karusnahk, linnusuled).

Tõmmiste rikastamine uute võtetega (möödatrükkimine kahe värviga, värvilise tõmmispaberi kasutamine). Tõmmiste tegemine lusikaga või rulliga.

Vormimine paberist ja papist: Geomeetriliste kehade pinnalaotuste tegemine, kaunistamine ja kokkupanek. Vormimine paberist ja papist: linnamaketi üksikosade valmistamine papist ja kartongist ning nendest linnamaketi koostamine ja kujundamine (rühmatööna, kollektiivselt). Vaatlemine ja oma suhtumise väljendamine maali, graafikasse ja skulptuuri. Arhitektuuri olemuse analüüsimine.

Olulisemate rahva- ja tarbekunstialade tundmine. Enda ja kaasõpilaste mänguasjade ning mudelite konstruktsioonide võrdlemine tõelise objektiga. Mõne mehhanismi ja konstruktsiooni arengulugu. Enda ja kaaslaste loominguliste tööde võrdlemine ja analüüsimine

2.2.4. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;
2. eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
3. tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöödes ühise tulemuse nimel;
4. rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
5. on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
6. tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
7. mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
8. näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

4. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

1. Tunneb õppekavas kasutatavaid visuaalse kunsti mõisteid ja oskab neid vähemalt kõnes kasutada.
2. Eristab maalikunsti žanre (portree, maastik, natüürmort).
3. Väärtustab oma(rahvus)kultuuri kõrval kohalikku kultuuri. Hindab erinevusi rahvuskultuurides kui väärtusi.
4. Oskab käsitseda töömaterjale ja -vahendeid.
5. Oskab valikuliselt kasutada tehnikaid ja kujutamiskiive loominguliseks eneseväljenduseks.
6. Teab põhivärvusi, oskab neid segada ning helestada ja tumestada.
7. Tunneb mõningaid kompositsioonireegleid ja oskab pildipinda organiseerida.
8. Oskab modelleerida ja meisterdada erinevatest jäätmematerjalidest.
9. Oskab säästlikult kasutada töömaterjale ja -vahendeid.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimese kujutamine tegevuses, erinevas elu- ja töökeskkonnas. Objektide kujutamine vaatluse, võrdlemise ja mälu põhjal, endale oluliste visuaalsete tunnuste järgi.

Värvi, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. Kompositsiooni elemendid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne.). Kompositsiooni tasakaal, tervik. Pildi dominant. Ühe värvi erinevad varjundid (nt .kollakas-, sinakas-, pruunikasroheline); nimetamise võimalusi (taevassinine, sidrunkollane jne.). Valguse ja värvide muutumine looduses päeva/ aasta jooksul. Plaanilisus pildi pinnal.

Disain ja kirjaõpetus (tarbevormid, graafiline disain, keskkonnad). Piltkiri .Pilti täiendav tekst (nt. Vana-Egiptuse pinnakunst, kaasaegne kunst). Ruumi kujunduse seos otstarbega (oma tuba, klass, mänguväljak jt.). Tarbekunsti liigid (keraamika, klaasikunst, nahakunst, ehtekunst). Disainimine kui protsess (lähteülesanne, taustauuring, ideed, makett, testimine, parandamine). Karpidest ja pakenditest meisterdamine.

Vestlused kunstist (kunstiteosed, loomisprotsess, kunstilugu, kunstikeskkonnad). Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Linna- ja taluarhitektuur. Virtuaalne kunst. Tegevuskunst. Idee esitamine joonise või maketina.

Kunstiteose vaatlus ja analüüs: teose aineestik (portree, natüürmort, maastik, abstraktne kunst) . Kujundusvõtteid arvutimängus, filmis, reklaamis jne. Mõisted- visand, kavand, molbert, portfoolio. Muuseumite ja galeriide funktsioonid.

Tehnikad, vahendid, tehnoloogia. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks. Skulptuuride modelleerimine savist ja lõikamine pehmetest materjalidest. Keraamika. Erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine (ka omavahel kombineeritult), segatehnikad. Kollaaž. Erinevaid väljendusvahendeid ja materjale (lumi, liiv, tuli, valgus, vari, valmisesemed jne.). Maalimine kattevärvide ja akvarellidega. Tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega. Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga. Grafiitpliiatsi tähistused. Arvuti joonistusprogramme. Graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt .papi-, materjalitrükk) ja lametrükk (monotüüpia).

5. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

1. tunneb mõisteid kompositsioon, kontrast, proportsioon, rütm, eskiis, siluett, koloriit, portree, kollaaž, sümbol.
2. tunneb põhivärve ja esimese astme seguvärve, oskab värve helestada ja tumestada
3. tunneb joone väljendusvõimalusi ja oskab neid kasutada kujundusülesannete lahendamisel
4. tunneb lihtsamaid kompositsioonivõtteid, oskab neid kasutada nii ruumi kui tasapinna kujutamisel
5. kasutada guaššvärve, akvarelle, teab pintslite hoidmise ja kasutamise nõudeid
6. oskab kasutada värvipliiatseid, viltpliiatseid , rasvakriite ja pastellkriite
7. oskab vaadelda esemeid ja loodusobjekte ning neid kujutada
8. suhtub säästlikult loodusesse, tunneb huvi looduses toimuvate protsesside vastu ja oskab neid kajastada oma loomingus

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimese kujutamine: täisfiguuri ja näo proportsioonid. Inimene tegevuses. Vaikelu. Esemekujutamine vaatluse järgi, arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise ja vaataja suhtes. Piltjutustus.

Värvi, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. Kolmanda astme värvide saamine I ja II astme värvide segamise teel. Piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomsetl). Sümmetria ja asümmeetria. Erinevate kompositsiooniliste lahenduste mõju. Ruumilisus pildil, pildiruum. Esemete mahulisuse kujutamine, pöördkehad.

Disain ja kirjaõpetus (tarbevormid, graafiline disain, keskkonnad). Raamatukujundus (köide, kaas, illustratsioon, initsiaal, vinjett, eksliibris). Keskkonna kujundamine sise- ja välisruumis (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne.) Tööd joonlaua ja sirkliga (ornament, pinnalaotus pakendi või maketi jaoks). Teksti kujundamine. Kirjaoptika.

Vestlused kunstist (kunstiteosed, loomisprotsess, kunstilugu, kunstikeskkonnad). Piltjutustused (koomiks, storyboard, film, fotoseeria, reklaam), plaanide vaheldus, meeolelu ja pinevuse loomine. Elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu (kasutusmugavus, toimivus). Eesti kunsti tähtteosed. Kunstiliigid (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, tarbekunst). Installatsioon. Monument, pisiplastika, seinamaal, miniatuur. Vitraaž. Kunstiteoste vaatlus ja analüüs: teose sisulised ja vormilised elemendid; värv, vorm, struktuur visuaalse keele väljendusvahenditena. Huvitavad funktsionaalsed ja dekoratiivsed objektid, märgid ja kirjad linnaruumis. Kunstimälestised.

Tehnikad, vahendid, tehnoloogia. Maalimine kattevärvide ja akvarellidega. Tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž värvipaberist jne. Joonistamine grafiit-, vilt- ja pastapliiatsiga. Paljundusgraafika: papitrükk, monotüüpia. Käärilõige. Segatehnikad. Keraamika. Skulptuuride modelleerimine savist. Reljeef. Tööd joonlaua ja sirkliga (geomeetrilisi konstruktsioone).

6. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

1. teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid;
2. arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;
3. väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;
4. visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid
5. (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
6. oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;
7. võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;
8. arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrüpile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;
9. tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Inimese kujutamine. Miimika. Erinevas eas inimeste kujutamine. Liikumise kujutamine, liikumise mulje loomine, animatsiooni põhimõte. Visandamine naturist. Vaikelu. Langev vari.

Värvi, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus. Piiratud ja piiramata pinnad. Dünaamiline ja staatiline kompositsioon. Koloriit, värviharmoniad. Vastandvärvid. Akromaatilised ja kromaatilised värvid. Kompositsiooni tasakaal. Õhu (värvi) perspektiiv. Varju tekkimine, langev vari (varjuteater, siluetid). Pöörd- ja kandiliste kehade kujutamine ruumiliselt.

Disain ja kirjaõpetus (tarbevormid, graafiline disain, keskkonnad). Pakend, ümbris (vorm, kiri, värvilahendus, seos tootega). Kirja kujundamine (jooniskiri, fantaasiakiri). Initsiaal. Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. Kombinatorika geomeetristest elementidest ruumis ja tasapinnal. Tööd joonlaua ja sirkliga (ornament, pinnalaotus pakendi või maketi jaoks).

Vestlused kunstist (kunstiteosed, loomisprotsess, kunstilugu, kunstikeskkonnad). Kunstiteose teema ja pealkiri. Piltjutustusi kunstiloost. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed maailmas. Kunstiteose unikaalsus ja/või paljundatavus (originaal, koopia, reproduktsioon, tiraaž, seeria, võltsing). Graffiti. Kunstiteoste vaatlus ja analüüs: konkreetne ja abstraktne kunstis; fragment ja tervik. Kujundite, märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Virtuaalses kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus.

Tehnikad, vahendid, tehnoloogia. Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Skulptuur. Skulptuuride modelleerimine savist ja lõikamine pehmetest materjalidest (vahtplast jne). Reljeef. Maal. Maalimine kattevärvide ja akvarellidega. Akvarellitehnikad. Tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliatsitega. Kollaaž omavalmistatud faktuurpaberitest. Joonistamine grafiit-, vilt- ja pastapliatsiga. Paljundusgraafika: kõrgrükk –materjalitrükk. Käärilõige. Pabermustrid. Voltimine.

2.2.5. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

1. oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
2. tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;

3. eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
4. rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
5. õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
6. seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
7. mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
8. väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
9. tegutseb eetilisel ja ohutult nii realses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas;
10. mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
11. omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

7. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

1. tunneb põhikooli ainekavas olevaid läbitud visuaalse kunsti põhimõisteid ning oskab neid kasutada kõnes ja kirjas;
2. lihtsustab ja deformeerib kujutatavat suurema karakterisuse ja emotsionaalsuse saavutamiseks
3. kasutab kujundlikkust ja sümboliteid oma mõtete edastamiseks;
4. kasutab kunstiteost või- stiili oma loomingu eeskujuna või lähtepunktina;
5. kasutab kadreerimise erinevaid võimalusi;
6. valib kujundatavale sobiva teksti asukoha, suuruse, šrifti, arvestab kirjaoptikat;
7. analüüsib kunstiteoseid arvestades sisu, vormi, konteksti, otstarvet;
8. väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust;
9. selgitab originaali, koopia ja reproduktsiooni erinevust;
10. mõistab autori vabadust ja vastutust, autorikaitse olemust, toob näiteid reeglitest;
11. oskab kasutada läbitud töömaterjale, -vahendeid, -tehnikaid ning kujutamise ja kujundamise viise kunstiliseks eneseväljendamiseks;
12. tunneb vormi-, värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetuse lihtsamaid reegleid;
13. mõtleb ja tegutseb keskkonda säästvalt;
14. organiseerib otstarbekalt oma töökoha ja hoiab selle korras.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Kujutatavate vormide lihtsustamine, üldistamine. Värvisümboolika.

Pildiline- ja ruumiline väljendus (värv, kompositsioon, perspektiiv). Kaader ja kadreerimine (ka foto- ja videokunsti): üldplaan, detail. Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal. Pildi värvianalüüs. Erinevad värvinimed (ooker, türkiis jne.). Õhu- ja värviperspektiiv. Joonperspektiiv ühe koondpunktiga.

Disain ja kirjaõpetus (tarbevormid, graafiline disain, keskkonnad). Kujunduse läbiv stiil. Teksti ja pildi koosmõju (plakat, pakend, raamatukaas, veebileht jne.). Kiri kui kunst, kirjakunst. Märk ja sümbol (logo, piktogramm, peremärk). erineva funktsiooniga trükised, nende ül, kujundus. Kirjatüübi valik vastavalt kontekstile. Kirjaoptika.

Vestlused kunstist (kunstiteosed, loomisprotsess, kunstilugu, kunstikeskkonnad). Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid. Kohaspetsiifiline kunst. Maakunst. Kehakunst. Videoinstallatsioon. Kunstiteose vaatlus ja analüüs: kunstiteose sõnum ja kontekst. Autori seos kujutatava sündmuse, inimese, kunstistiiliga. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.

Tehnikad, vahendid, tehnoloogia. Visandid kui eeltöö või abivahendid. Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel. Modelleerimine ja konstrueerimine mitmesugustest pehmetest ja tahketest materjalidest. Kollaaž.

Joonistamine söe, tušši ja värviga, sule ja pintsliga. Paljundusgraafika: kõrg- ja sügavtrükk. Foto protsessi osana. Sama objekti jäädvustamine erinevas kontekstis. Digitaalsed tehnoloogiad.

8. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

1. tunneb põhikooli ainekavas olevaid visuaalse kunsti põhimõisteid ning oskab neid kasutada kõnes ja kirjas;
2. oskab kasutada kõiki põhikooli ainekavas olevaid töömaterjale, -vahendeid, -tehnikaid ning kujutamise ja kujundamise viise kunstiliseks eneseväljendamiseks;
3. tunneb vormi-, värvi-, kompositsiooni-, perspektiivi- ja kirjaõpetuse lihtsamaid reegleid;
4. oskab üldjoontes eristada visuaalse kunsti arenguetappe;
5. väärtustab rahvakunsti;
6. eristab kõrgkultuuri massikultuuri nähtustest.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus (uurimine, avastamine, ideede arendus). Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teksti ja pildi koosmõju. Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika). Tehnoloogia ja kunst. Keskkond ja kunst. Kommunikatsioon kunstis. Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Pildiline-ja ruumiline väljendus (värv, kompositsioon, perspektiiv). Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstraherimine, deformeerimine jne). Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana. Realistlik maastikumaal, veekogu. Joonperspektiiv kahe koondumispunktiga. Iseseisev natüürmordi koostamine, vaatluspunkti valik. Meeleolu väljendus poosiga, kiirskitseerimine. Mõisted: visand, eskiis, skits, etüüd. Autoriõiguste kaitse probleeme.

Disain ja kirjaõpetus (tarbevormid, graafiline disain, keskkonnad). Sihtrühmapõhine lähteülesanne. Disaini liigid. Ergonoomika, moodul-süsteemid, sihtgrupp jt mõisted. Looduslikud ja tehiskeskkonnad. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni. Märgi tähenduse muutus ajaloos. Firmamärk. Šrift raamatus, plakatil, reklaamis vm. Pildikeel. Erinevate meediumite väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega.

Vestlused kunstist (kunstiteosed, loomisprotsess, kunstilugu, kunstikeskkonnad). Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed. Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. Kunsti liigid. Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid. Kunstiteoste säilitamine. Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja. 19. Sajandi stiilid, modernism. Etnograafia ja tänapäev. Linnakeskkond. Tekstid ja linnaruumis. Metafoorid reklaamis. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Digitaalne pilditöötlus. Originaal, koopia, reproduktsioon. Foto ajaloolise dokumendina. Autorikaitse. Korduvuse mõju. Mustrid.

Tehnikad, vahendid, tehnoloogia. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Tulemuse esitlemine. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. Erinevate graafikaliikide katsetused. Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

9. klass

1 ainetund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpitulemused

Õpilane:

1. teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
2. analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;
3. visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
4. rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
5. esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;
6. leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;
7. analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
8. arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.

Õppesisu

Kujutamise- ja vormiõpetus. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. Mäng vormi, reeglite ja tähendustega. Teksti ja pildi koosmõju. Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika). Tehnoloogia ja kunst. Keskkond ja kunst. Kommunikatsioon kunstis. Väljendusvahendite valik vastavalt ideele, otstarbele ja sihtgrupile.

Pildiline -ja ruumiline väljendus (värv, kompositsioon, perspektiiv). Teatud kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik valik (isiklik stiil). Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana. Kadreerimine, pildiplaanid, detailid. Loodus detailides, maja siseruum. Deformatsioon (nt kubism, ekspressionism) mõju suurendamiseks. Mitu figuuri suhtlemas, käed. Arhitektuur. Moodulsüsteemid. Ruumilisus ja ruumilisuse illusioon.

Disain ja kirjaõpetus (tarbevormid, graafiline disain, keskkonnad). Sihtrühmapõhine lähteülesanne. Disaini liigid. Ergonoomika, moodul-süsteemid, sihtgrupp jt mõisted. Looduslikud ja tehiskeskkonnad. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilise. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted. Mäng sümbolitega, logo. Pildikeel. Erinevate meediumite väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega.

Vestlused kunstist (kunstiteosed, loomisprotsess, kunstilugu, kunstikeskkonnad). Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. Kunsti liigid. Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid. Kunstiteoste säilitamine. Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja. Protsessuaalne kunst, kunstide süntees – tänapäev. Rahvuslik ja rahvalik. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega. Näited eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.

Tehnikad, vahendid, tehnoloogia. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Tulemuse esitlemine. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.

Graafika + kollaaž jt segatehnikad.